

คู่มือ

รูปแบบการบริหารการขับเคลื่อน **Soft Power**

เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

องค์ประกอบสำคัญของรูปแบบ

หลักการ

วัตถุประสงค์

กระบวนการ
พัฒนา

ผลลัพธ์
การพัฒนา

เงื่อนไข
ความสำเร็จ

คำชี้แจง

คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ฉบับนี้ ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทาง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาวิเคราะห์ และครูวิชาการ ในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่สนใจสามารถศึกษาคู่มือฉบับนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียน และการจัดการเรียนการสอนตามหลักการ กระบวนการ และขั้นตอนต่างๆ ได้ตามความเหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

คู่มือฉบับนี้ ประกอบไปด้วย 4 ส่วนหลัก ดังนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ

ส่วนที่ 2 รูปแบบการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ส่วนที่ 3 แนวทางการดำเนินงานตามกระบวนการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ส่วนที่ 4 สื่อและเครื่องมือประกอบการพัฒนา

เพื่อให้การใช้งานเกิดประสิทธิภาพ ผู้ใช้งานควรศึกษารายละเอียดแต่ละขั้นตอน ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนเริ่มดำเนินการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามกระบวนการพัฒนา ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ดร. รสสุคนธ์ อินชัยเขา
ผู้อำนวยการโรงเรียนพิชัย

สารบัญ

	หน้า
คำชี้แจง	
สารบัญ	
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญขอรูปแบบการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์	1
1.2 วัตถุประสงค์ของคู่มือ	4
1.3 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากรูปแบบ	8
ส่วนที่ 2 รูปแบบการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์	10
2.1 องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ	11
2.2 องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ	11
2.3 องค์ประกอบที่ 3 เนื้อหาของรูปแบบ	11
2.4 องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารรูปแบบ	12
2.5 องค์ประกอบที่ 5 ผลลัพธ์จากการบริหารรูปแบบ	14
ส่วนที่ 3 แนวทางการดำเนินงานตามกระบวนการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์	17
ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการดำเนินงาน (P – Planning)	17
ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน (E – Execution)	19
ขั้นตอนที่ 3 การควบคุมและกำกับติดตาม (C – Control and Monitoring)	21
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล (E – Evaluation)	24
ขั้นตอนที่ 5 การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (C – Continuous Improvement)	27
ส่วนที่ 4 สื่อและเครื่องมือประกอบการพัฒนา	30
1.1 แบบวัดและประเมินผล	30
1.2 แบบบันทึกอื่นๆ	34

ส่วนที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญขอรูปแบบการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิจัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการสื่อสารที่เชื่อมโยงถึงกันอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาไม่ได้มีเป้าหมายเพียงการพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาการของผู้เรียนเท่านั้น แต่จำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการรู้จักตนเอง เข้าใจสังคม เคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถนำทุนทางวัฒนธรรมของตนเองไปสร้างคุณค่าให้แก่ตนเอง ชุมชน และสังคมได้อย่างเหมาะสม UNESCO ให้ความสำคัญกับการบูรณาการวัฒนธรรมและศิลปะเข้ากับการศึกษา โดยเห็นว่าการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ความเข้าใจผู้อื่น และสร้างความเข้าใจร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม (UNESCO, 2026)

แนวคิดดังกล่าวมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับแนวคิด Soft Power ซึ่ง Joseph S. Nye (2004) เป็นผู้พัฒนาแนวคิดนี้อย่างเป็นทางการ โดยอธิบายว่า Soft Power คือความสามารถในการทำให้ผู้อื่นเกิดความสนใจ ยอมรับ หรือคล้อยตามผ่าน “พลังแห่งการดึงดูด” มากกว่าการบังคับหรือการใช้กำลัง โดยแหล่งสำคัญของ Soft Power ได้แก่ วัฒนธรรม ค่านิยม และนโยบายที่มีความน่าดึงดูด (Nye, 2004) ดังนั้น เมื่อประยุกต์ใช้แนวคิด Soft Power ในบริบทของการศึกษา จึงมีได้หมายถึงเพียงการประชาสัมพันธ์หรือการนำเสนอวัฒนธรรมเพื่อสร้างภาพลักษณ์เท่านั้น แต่หมายถึงการนำทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา คุณค่า ประเพณี ศิลปะ ความสามารถ และเรื่องราวที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียน “รู้คุณค่า-เกิดความภาคภูมิใจ-ลงมือปฏิบัติ-สร้างสรรค์-ถ่ายทอด” และสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปสร้างประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมได้

ในบริบทของประเทศไทย แนวคิด Soft Power ได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นในฐานะกลไกสำคัญในการสร้างคุณค่าจากทุนทางวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์ของคนไทย ตลอดจนการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยสอดคล้องกับทิศทางของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566–2570 ซึ่งมุ่ง “พลิกโฉม” ประเทศไทยไปสู่สังคมก้าวหน้าและเศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม และการสร้างความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) การขับเคลื่อน Soft Power ในบริบทการศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนตั้งแต่ระดับสถานศึกษา โดยเฉพาะเยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญของการสืบทอดและต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมไปสู่รูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับสังคมร่วมสมัย

การพัฒนาอัตลักษณ์ของผู้เรียนจึงเป็นประเด็นสำคัญที่สถานศึกษาควรดำเนินการควบคู่กับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ เพราะ อัตลักษณ์ เป็นสิ่งที่สะท้อนความเป็นตัวตนของบุคคลและความรู้สึกผูกพันกับกลุ่ม สังคม วัฒนธรรม และสถานที่ที่ตนเองเป็นสมาชิก การจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากบริบทจริงของชุมชน ได้สัมผัสภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม บุคคลสำคัญ และทรัพยากรในท้องถิ่น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและเห็นคุณค่าของรากเหง้าของตนเอง ขณะเดียวกันก็สามารถพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการสร้างสรรค์ผลงานจากทุนทางวัฒนธรรมได้ UNESCO (2024) ยังเสนอว่าหลักสูตรและการเรียนรู้ควรให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผู้เรียน ความหลากหลาย และบริบทของชุมชน เพื่อให้การศึกษามีความหมายและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง

สำหรับ โรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มีบริบทที่เอื้อต่อการนำแนวคิด Soft Power มาใช้ในการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากโรงเรียนมีอัตลักษณ์ที่ชัดเจน คือ “ลูกพิชัย กล้าหาญ เสียสละ กตัญญู” และมีเอกลักษณ์ที่เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์และบุคคลสำคัญของท้องถิ่น คือ “ลูกหลานพระยาพิชัย สืบสานความกล้าตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งสะท้อนความพยายามของสถานศึกษาในการเชื่อมโยงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ คุณธรรม และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับการพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้ โรงเรียนยังได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้เป็นสถานศึกษาพอเพียงที่ขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่มาตรฐานสากล และกำหนดพันธกิจด้านการพัฒนาผู้เรียน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี เมื่อพิจารณาอัตลักษณ์ของโรงเรียนพิชัย ได้แก่ ความพอเพียง ความกล้าหาญ ความเสียสละ และความกตัญญู จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบเหล่านี้สามารถนำมาพัฒนาเป็น “ทุนทางคุณค่า” และ “ทุนทางวัฒนธรรม” ที่มีศักยภาพในการสร้าง Soft Power ของสถานศึกษาได้ กล่าวคือ ความพอเพียงสามารถพัฒนาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า ความกล้าหาญสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำสิ่งที่ถูกต้อง และกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ความเสียสละสามารถพัฒนาเป็นจิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ส่วนความกตัญญูสามารถพัฒนาเป็นความตระหนักถึงคุณค่าของบุคคล ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และแผ่นดินเกิด ทั้งหมดนี้มีใช่เพียงคุณลักษณะที่ควรเขียนไว้ในเอกสารของโรงเรียน แต่ควรได้รับการแปลงไปสู่กิจกรรม การเรียนรู้ ประสบการณ์ และพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้จริง และ ยิ่งไปกว่านั้น ประวัติศาสตร์ของอำเภอพิชัยและเรื่องราวของ พระยาพิชัยดาบหัก ถือเป็นทุนทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่น สามารถนำมาเป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสร้างเรื่องราวของโรงเรียนที่มีเอกลักษณ์ได้ โรงเรียนพิชัยมีประวัติและสัญลักษณ์ที่เชื่อมโยงกับความเป็นนักรบและพระยาพิชัยดาบหัก รวมทั้งมีการกำหนดอัตลักษณ์ของนักเรียนให้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความกล้าหาญ เสียสละ และกตัญญูอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ การขับเคลื่อน Soft Power จึงสามารถทำหน้าที่เป็นกลไกในการนำ “เรื่องราวของท้องถิ่น” มาสู่ “ประสบการณ์ของผู้เรียน” และพัฒนาไปสู่ “อัตลักษณ์ของลูกพิชัย” ที่สามารถเห็นได้จากความคิด ความรู้สึก ค่านิยม และพฤติกรรมของนักเรียน

อย่างไรก็ตาม การพัฒนา Soft Power ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในสถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการโดยการจัดกิจกรรมเป็นครั้งคราว หรือมุ่งเน้นเพียงการจัดนิทรรศการ การแต่งกาย การแสดง หรือการประชาสัมพันธ์เท่านั้น แต่จำเป็นต้องมี ระบบบริหารจัดการที่เป็นรูปแบบ มีการกำหนดหลักการและเป้าหมายที่ชัดเจน วิเคราะห์บริบทและทุนของสถานศึกษา วางแผนการดำเนินงาน พัฒนาครูและบุคลากร ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก ตลอดจนมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และนำผลไปปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือและการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์และบริบทของผู้เรียน เพราะสถานศึกษาเป็นพื้นที่สำคัญในการหล่อหลอมค่านิยม อัตลักษณ์ ความสัมพันธ์ และวิธีที่ผู้เรียนมองตนเองและสังคม

นอกจากนี้ การขับเคลื่อน Soft Power ยังจำเป็นต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมและการสื่อสารของเยาวชนในยุคดิจิทัล นักเรียนในปัจจุบันสามารถเข้าถึงวัฒนธรรมและข้อมูลจากทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันก็มีโอกาสสร้างและเผยแพร่เนื้อหาด้วยตนเองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้น โรงเรียนจึงควรเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นเพียงผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมไปสู่การเป็น “พื้นที่สร้างสรรค์” ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ค้นหา ตีความ ออกแบบ และนำเสนอทุนทางวัฒนธรรมด้วยวิธีการที่ร่วมสมัย การนำเทคโนโลยีดิจิทัล สื่อสร้างสรรค์ การสื่อสารออนไลน์ การผลิตสื่อ การเล่าเรื่อง และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์มาใช้ จึงสามารถทำให้อัตลักษณ์ของนักเรียนไม่หยุดอยู่เพียงการรับรู้ แต่พัฒนาไปสู่การมีส่วนร่วมและการสร้างคุณค่าใหม่จากรากฐานของตนเอง

จากบริบทดังกล่าว จึงเห็นได้ว่าโรงเรียนพิชัยมีทั้ง ทุนทางประวัติศาสตร์ ทุนทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ของสถานศึกษา คุณค่าด้านคุณธรรม บุคลากร ผู้เรียน และเครือข่ายชุมชน ซึ่งสามารถนำมาบูรณาการเพื่อขับเคลื่อน Soft Power ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกัน การที่โรงเรียนกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต คุณธรรม เทคโนโลยี และนวัตกรรม ยังทำให้การพัฒนาอัตลักษณ์ควรได้รับการออกแบบให้เชื่อมโยงกับระบบบริหารจัดการและกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ การพัฒนา “รูปแบบการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย” จึงมีความสำคัญในฐานะกลไกที่จะช่วยเชื่อมโยงนโยบาย แนวคิด Soft Power ทุนทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น อัตลักษณ์ของโรงเรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งพัฒนารูปแบบการบริหารที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อน Soft Power ของโรงเรียนพิชัยอย่างมีทิศทางและต่อเนื่อง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของตนเอง สามารถแสดงออกถึง ความพอเพียง ความกล้าหาญ ความเสียสละ และความกตัญญู ผ่านการปฏิบัติจริง ตลอดจนสามารถนำทุนทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาสร้างสรรค์เป็นผลงานหรือกิจกรรมที่มีคุณค่าและร่วมสมัย อันจะนำไปสู่การสร้าง “ลูกพิชัย” ที่มีอัตลักษณ์ชัดเจน มีคุณธรรม มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการดำรงชีวิต และสามารถเป็นพลังสำคัญในการสืบสาน ต่อยอด และเผยแพร่คุณค่าของท้องถิ่นสู่สังคมในระดับที่กว้างขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของการศึกษาในการสร้างทั้งความเป็นพลเมือง ความเข้าใจทางวัฒนธรรม และความสามารถในการอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ในสังคมที่มีความหลากหลาย

1.2 วัตถุประสงค์ของคู่มือ

1. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียน
2. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้ใช้งานมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับหลักการ องค์ประกอบ และกระบวนการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียน
3. เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติให้กับครูผู้รับการพัฒนาศักยภาพสามารถศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง และนำแนวทางกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และเครื่องมือต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียน

1.3 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ หมายถึงแบบแผนที่แสดงถึงการดำเนินงานตามขั้นตอนการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยการประยุกต์แนวคิด Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1 หลักการของรูปแบบ หมายถึง แนวคิดพื้นฐาน ทฤษฎี ความเชื่อ หรือปรัชญา ที่ใช้เป็นกรอบอ้างอิงและทิศทางในการออกแบบรูปแบบการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบและมีเหตุผลรองรับที่ชัดเจน

1.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ หมายถึง เป้าหมายและความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบซึ่งครอบคลุม ทั้งในด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) ทักษะพิสัย (ทักษะ) และจิตพิสัย (คุณลักษณะและเจตคติ) ของครู และนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพื่อให้มั่นใจว่ารูปแบบที่สร้างขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด

1.3 เนื้อหาของรูปแบบ หมายถึง สารสำคัญที่กำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ โดยกำหนดเนื้อหาสำคัญของรูปแบบการบริหารตามแนวคิด Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก – อุตรดิตถ์

1.4 กระบวนการบริหารรูปแบบ หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นระบบ และต่อเนื่องตั้งแต่การเตรียมการ การดำเนินการพัฒนา ไปจนถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้การนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

1.4.1 ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการดำเนินงาน (P-Planning) หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนาให้ชัดเจน การออกแบบหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ และนวัตกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการจัดเตรียมทรัพยากร งบประมาณ และกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

1.4.2 ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน (E-Execution) หมายถึง การนำแผนงานที่วางไว้ไปสู่การปฏิบัติจริงผ่านรูปแบบและวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย เช่น การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการพัฒนามีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่พึงประสงค์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

1.4.3 ขั้นตอนที่ 3 การควบคุม และกำกับติดตาม (C-Control and Monitoring) หมายถึง การกำกับดูแลให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือผู้รับการพัฒนาในระหว่างการปฏิบัติงานจริง ควบคู่ไปกับการเปิดโอกาสให้มีการสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที

1.4.4 ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล (E-Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบ และตัดสินคุณค่าของผลการดำเนินงาน โดยเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และการนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นในครั้งต่อไป

1.4.5 ขั้นตอนที่ 5 การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (C-Continuous Improvement) หมายถึง กระบวนการปรับปรุงและยกระดับการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยอาศัยข้อมูลจากการติดตาม การประเมินผล การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการบริหาร การจัดการเรียนรู้ และการพัฒนา ผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

1.5 ผลลัพธ์จากการบริหารรูปแบบ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นภายหลังจากการนำรูปแบบไปใช้ซึ่งสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ทั้งในส่วนของคุณธรรมอัตลักษณ์ของผู้รับการ พัฒนา และผลกระทบเชิงบวกต่อองค์กร ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1.5.1 คุณธรรมด้านความพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึง การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรู้จักใช้ทรัพยากร เวลา และสิ่งของอย่าง คุ่มค่า มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต ควบคู่กับการมีความรู้และคุณธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความอดทน และการรู้จักแบ่งปัน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ใน สังคมได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

1.5.2 คุณธรรมด้านความกล้าหาญ หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออก ถึงความกล้าในการคิด การตัดสินใจ การแสดงความคิดเห็น และการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องบนพื้นฐาน ของคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ กล้ายอมรับความจริง ยอมรับข้อผิดพลาดของตนเอง และพร้อมเผชิญกับความท้าทายอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและการเคารพสิทธิ ของผู้อื่น

1.5.3 คุณธรรมด้านความเสียสละ หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึง การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตสาธารณะ พร้อมอุทิศเวลา แรงกาย แรงใจ และความสามารถในการช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวมด้วยความสมัครใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน รวมทั้งให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ด้วยความ รับผิดชอบและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

1.5.4 คุณธรรมด้านความกตัญญู หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการรู้คุณ ระลึกถึงคุณค่า และตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณ ได้แก่ บิดามารดา ครู อาจารย์ โรงเรียน ชุมชน และสังคม โดยแสดงออกผ่านความเคารพ ความรับผิดชอบ การประพฤติตนเป็นคุณ การตั้งใจศึกษาเล่าเรียน การปฏิบัติตามคำสั่งสอน และการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งที่ได้รับประโยชน์ร่วมกันด้วยความเต็มใจ

2. แนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก – อุดรดิตถ์ หมายถึง แนวคิดที่ใช้ในการวางแผนออกแบบและดำเนินการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียน และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูที่พัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย

ซึ่งได้มาจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนประกอบด้วย 5 ประเด็น ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เนื้อหาของรูปแบบ 4) กระบวนการบริหารรูปแบบ และ 5) ผลลัพธ์จากการบริหารรูปแบบ

3. ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุดรดิตถ์ หมายถึง ความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุดรดิตถ์ ว่าสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุดรดิตถ์

4. คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุดรดิตถ์ หมายถึง เอกสารที่ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุดรดิตถ์ คู่มือนี้ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 รูปแบบการบริหารตามแนวคิด Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุดรดิตถ์ ส่วนที่ 3 แนวทางการดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียน และ ส่วนที่ 4 สื่อและเครื่องมือประกอบการพัฒนา

5. ผลการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุดรดิตถ์ หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุดรดิตถ์ ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะของนักเรียนโรงเรียนพิชัย ให้มีพฤติกรรม ความคิด ค่านิยม และคุณลักษณะที่สะท้อนความเป็นตัวตนของนักเรียนและสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา โดยพิจารณาจากระดับการเปลี่ยนแปลงของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกิดขึ้นหลังการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย

5.1 คุณธรรมด้านความพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรู้จักใช้ทรัพยากร เวลา และสิ่งของอย่างคุ้มค่า มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต ควบคู่กับการมีความรู้และคุณธรรม ซึ่งประกอบไปด้วย 10 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ (1) ใช้ทรัพยากรและวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนอย่างประหยัดและคุ้มค่า (2) ใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินส่วนตัวอย่างเหมาะสม ไม่ฟุ่มเฟือย (3) วางแผนการใช้เวลาในการเรียนและการทำกิจกรรมอย่างเหมาะสม (4) ตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยเหตุผล คำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น (5) มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน (6) รู้จักอดออมและเห็นคุณค่าของทรัพยากร (7) ช่วยเหลือ แบ่งปัน และใช้ทรัพยากรร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม (8) ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม (9) แสดงความซื่อสัตย์สุจริตในการเรียนและการดำเนินชีวิต (10) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

5.2 คุณธรรมด้านความกล้าหาญ หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงความกล้าในการคิด การตัดสินใจ การแสดงความคิดเห็น และการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ กล้ายอมรับความจริง ยอมรับข้อผิดพลาดของตนเอง และพร้อมเผชิญกับความท้าทายอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ประกอบไปด้วย 10 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ (1) กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และมีเหตุผล (2) กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องแม้ไม่มีผู้ควบคุม (3) กล้ายอมรับความผิดพลาดของตนเองและพร้อมปรับปรุงแก้ไข (4) กล้าตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลและคุณธรรม (5) กล้าเผชิญปัญหาและอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ (6) กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมโดยเคารพสิทธิของผู้อื่น (7) กล้าปฏิเสธการกระทำที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม (8) กล้ารับผิดชอบต่อผลของการกระทำของตนเอง (9) กล้าเป็นผู้นำหรืออาสาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อส่วนรวม และ (10) กล้าเสนอแนวคิดใหม่หรือสร้างสรรค์วิธีการแก้ปัญหา

5.3 คุณธรรมด้านความเสียสละ หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตสาธารณะ พร้อมอุทิศเวลา แรงกาย แรงใจ และความสามารถในการช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวมด้วยความสมัครใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน รวมทั้งให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ด้วยความรับผิดชอบและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ประกอบด้วย 10 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ (1) อาสาช่วยเหลืองานส่วนรวมโดยไม่ต้องร้องขอ (2) เสียสละเวลาเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนหรือชุมชน (3) ช่วยเหลือเพื่อน ครู และผู้อื่นเมื่อประสบปัญหา (4) แบ่งปันสิ่งของ ความรู้ หรือโอกาสให้ผู้อื่นอย่างเต็มใจ (5) คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน (6) ร่วมมือในการทำงานกลุ่มและรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (7) ดูแลรักษาทรัพย์สินสาธารณะและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน (8) เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาและกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ (9) แสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจต่อผู้อื่น (10) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

5.4 คุณธรรมด้านความกตัญญู หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการ รู้คุณ ระลึกถึงคุณค่า และตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณ ได้แก่ บิดามารดา ครู อาจารย์ โรงเรียน ชุมชน และสังคม โดยแสดงออกผ่านความเคารพ ความรับผิดชอบ การประพฤติตนเป็นคนดี การตั้งใจ ศึกษาเล่าเรียน การปฏิบัติตามคำสั่งสอน และการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งที่ได้รับประโยชน์ ร่วมกันด้วยความเต็มใจ ประกอบด้วย 10 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ (1) แสดงความเคารพและมีมารยาท ที่เหมาะสมต่อบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ (2) ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเพื่อเป็นการตอบแทนพระคุณของ ผู้ปกครองและครู (3) ปฏิบัติตามคำแนะนำและคำสั่งสอนของผู้มีพระคุณ (4) แสดงความขอบคุณและ ระลึกถึงผู้ที่ให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนตนเอง (5) ดูแลรักษาทรัพย์สินและสิ่งของที่มีผู้อื่นมอบให้ หรือส่วนรวมอย่างเหมาะสม (6) ช่วยเหลือและตอบแทนผู้มีพระคุณตามโอกาสที่เหมาะสม (7) ประพฤติตนเป็นคนดี สร้างชื่อเสียงที่ดีให้แก่ครอบครัวและโรงเรียน (8) มีความรับผิดชอบต่อ หน้าที่ของตนเองเพื่อไม่ให้อีกผู้อื่นเดือดร้อน (9) ร่วมกิจกรรมที่แสดงถึงการตอบแทนคุณโรงเรียน ชุมชน และสังคม (10) แสดงออกถึงความรัก ความผูกพัน และความห่วงใยต่อผู้มีพระคุณ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์ต่อผู้เรียน

- 1.1 ผู้เรียนได้รับการเสริมสร้างอัตลักษณ์ “พอเพียง กล้าหาญ เสียสละ กตัญญู” อย่างเป็นรูปธรรมผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจและหลากหลาย
- 1.2 ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและวัฒนธรรมท้องถิ่นของอำเภอฟิชัย
- 1.3 ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

2. ประโยชน์ต่อครูผู้สอนและสถานศึกษา

- 2.1 โรงเรียนพิชัยได้รูปแบบการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนา อัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ที่เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่าง เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
- 2.2 ครูผู้สอนมีแนวทางและเครื่องมือใหม่ในการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ที่สามารถสอดแทรกคุณธรรมและอัตลักษณ์ของโรงเรียนเข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระต่างๆได้
- 2.3 สถานศึกษามีศักยภาพในการเป็นโรงเรียนต้นแบบด้านการเสริมสร้างอัตลักษณ์ ผู้เรียนผ่านการขับเคลื่อนซอฟต์แวร์

3. ประโยชน์ต่อชุมชนและหน่วยงานอื่น

- 3.1 เกิดความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการร่วมกันอนุรักษ์ สืบสาน และต่อยอดวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 3.2 หน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ สามารถนำผลการวิจัยและรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไป ประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของตนเองได้

4. ประโยชน์เชิงวิชาการ

4.1 ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์ใช้แนวคิดซอฟต์แวร์เพื่อการพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2 เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้สนใจในการทำวิจัยและพัฒนาในหัวข้อที่เกี่ยวข้องต่อไป

ส่วนที่ 2

รูปแบบการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

รูปแบบการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

- องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ
- องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ
- องค์ประกอบที่ 3 เนื้อหาของรูปแบบ
- องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารรูปแบบ
- องค์ประกอบที่ 5 ผลลัพธ์จากการบริหารรูปแบบ

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ

หลักการและแนวคิดที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ในการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียน มีหลักการสำคัญ ดังนี้

- 1.1 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมบนฐานทุนทางวัฒนธรรม
- 1.2 หลักการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม
- 1.3 หลักการบริหารคุณภาพเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

ประกอบด้วยวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ และวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

- 2.1 เพื่อพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ด้านความพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนพิชัย
- 2.2 เพื่อพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ด้านความกล้าหาญของนักเรียนโรงเรียนพิชัย
- 2.3 เพื่อพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ด้านความเสียสละของนักเรียนโรงเรียนพิชัย
- 2.4 เพื่อพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ด้านความกตัญญูของนักเรียนโรงเรียนพิชัย

องค์ประกอบที่ 3 เนื้อหาของรูปแบบ

3.1 ด้านการบริหารสถานศึกษา

3.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และนโยบายของโรงเรียนให้สอดคล้องกับแนวคิดการขับเคลื่อน Soft Power โดยบูรณาการไว้ในแผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และโครงการต่างๆ ของโรงเรียน

3.1.2 ผู้บริหารจัดสรรทรัพยากรด้านงบประมาณ บุคลากร สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหน่วยงานภาคีเครือข่าย

3.1.3 ผู้บริหารกำหนดระบบการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่ชัดเจนโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศและผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการบริหารอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมการถอดบทเรียน และการเผยแพร่แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ

3.2 ด้านคุณภาพครู

3.2.1 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิด Soft Power โดยสนับสนุนการอบรม การศึกษาดูงาน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู

3.2.2 ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูพัฒนานวัตกรรม สื่อการเรียนรู้ และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย

3.2.3 ผู้บริหารดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นฐาน พร้อมทั้งส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนและการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

3.3 ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้

3.3.1 ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงแนวคิด Soft Power เข้ากับหลักสูตรสถานศึกษาและบริบทของท้องถิ่น โดยบูรณาการองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ภาษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ อาหาร ดนตรี การแสดง และนวัตกรรมสร้างสรรค์

3.3.2 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ และลงมือปฏิบัติจริง ผ่านโครงการ การเรียนรู้ฐานชุมชน (Community-Based Learning) และการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)

3.3.3 สถานศึกษาส่งเสริมการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน การประเมินการปฏิบัติจริง การประเมินโครงการ การสังเกตพฤติกรรม และการประเมินตนเองของผู้เรียน

3.4 ด้านคุณภาพผู้เรียน

3.4.1 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นผ่านการเรียนรู้และการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรม ความเป็นไทย ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม

3.4.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการแก้ปัญหา ผ่านการเรียนรู้เชิงรุกและการปฏิบัติจริง

3.4.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรม การแข่งขัน การแสดงผลงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในระดับโรงเรียน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

3.5 ด้านเครือข่ายความร่วมมือ

3.5.1 สถานศึกษาส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.5.2 สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับเครือข่ายในการสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อบูรณาการเข้าสู่การจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.5.3 สถานศึกษาส่งเสริมการสร้างระบบการสื่อสาร การประสานงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ผ่านการประชุม การนิเทศ การถอดบทเรียน และการเผยแพร่ผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการดำเนินงาน (P – Planning) เป็นขั้นตอนของการกำหนดทิศทางและวางแผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อน Soft Power ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา โดยดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 ศึกษานโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวคิด Soft Power ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
- 1.2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา
- 1.3 วิเคราะห์บริบทภายในและภายนอก (SWOT Analysis) รวมทั้งทุนทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชุมชน

- 1.4 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และตัวชี้วัดการขับเคลื่อน Soft Power
- 1.5 จัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ โครงการ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับเป้าหมาย
- 1.6 แต่งตั้งคณะกรรมการและกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบ
- 1.7 จัดสรรงบประมาณ บุคลากร สื่อ เทคโนโลยี และทรัพยากรที่จำเป็น
- 1.8 สร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ผู้ปกครองและเครือข่ายความร่วมมือ
- 1.9 จัดทำแผนการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน (E – Execution) เป็นขั้นตอนของการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยขับเคลื่อนกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ ภายใต้ความร่วมมือของทุกภาคส่วน โดยดำเนินการ ดังนี้

- 2.1 ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- 2.2 ดำเนินโครงการและกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่กำหนด
- 2.3 พัฒนาผู้บริหารและครูให้มีสมรรถนะในการขับเคลื่อน Soft Power
- 2.4 บูรณาการ Soft Power ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.5 ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานและแสดงศักยภาพตามอัตลักษณ์ของโรงเรียน
- 2.6 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการบริหารและการจัดการเรียนรู้
- 2.7 ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหน่วยงานภายนอก
- 2.8 ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานของนักเรียนและสถานศึกษาผ่านช่องทางที่

หลากหลาย

- 2.9 บันทึกข้อมูลและผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนที่ 3 การควบคุมและกำกับติดตาม (C – Control and Monitoring) เป็นขั้นตอนของการกำกับดูแล ตรวจสอบ และติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยดำเนินการ ดังนี้

- 3.1 จัดทำการนิเทศภายในตามแผนที่กำหนด
- 3.2 ติดตามความก้าวหน้าของโครงการและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
- 3.3 ตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย ตัวชี้วัด และระยะเวลาที่กำหนด
- 3.4 สังเกตการจัดการเรียนรู้และการดำเนินกิจกรรมของครู
- 3.5 ประชุมสะท้อนผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารและครู
- 3.6 วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน
- 3.7 ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขแก่ผู้รับผิดชอบ

3.8 ติดตามการใช้ทรัพยากร งบประมาณ และเทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิภาพ

3.9 จัดทำรายงานผลการกำกับติดตามเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงงาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล (E – Evaluation) เป็นขั้นตอนของการประเมินผลการดำเนินงานทั้งในด้านกระบวนการและผลลัพธ์ โดยประเมินความสำเร็จของการขับเคลื่อน Soft Power ในทุกองค์ประกอบ โดยดำเนินการ ดังนี้

4.1 กำหนดเกณฑ์ ตัวชี้วัด และเครื่องมือประเมินผล

4.2 ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ และกิจกรรม

4.3 ประเมินคุณภาพผู้บริหาร ครู การจัดการเรียนรู้ ผู้เรียน และเครือข่ายความร่วมมือ

4.4 ประเมินผลการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนตามตัวชี้วัดที่กำหนด

4.5 รวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น แบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ การสังเกต และผลงานของนักเรียน

4.6 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

4.7 สรุปผลการดำเนินงาน เปรียบเทียบกับเป้าหมายและตัวชี้วัด

4.8 รายงานผลการประเมินต่อผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4.9 จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการพัฒนารอบต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (C – Continuous Improvement) เป็นขั้นตอนของการนำผลจากการประเมินและการกำกับติดตามมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยดำเนินการ ดังนี้

5.1 นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนา

5.2 ปรับปรุงแผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับผลการประเมิน

5.3 พัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

5.4 ส่งเสริมการวิจัย การสร้างนวัตกรรม และการจัดการความรู้ (Knowledge Management)

5.5 ถอดบทเรียนและรวบรวมแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

5.6 แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายสถานศึกษาและหน่วยงานภายนอก

5.7 ขยายผลนวัตกรรมและแนวปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จสู่การปฏิบัติในทุกระดับ

5.8 ปรับปรุงระบบการบริหารและการจัดการเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

5.9 พัฒนารูปแบบการขับเคลื่อน Soft Power อย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร

องค์ประกอบที่ 5 ผลลัพธ์จากการบริหารรูปแบบ เป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามรูปแบบ ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะของนักเรียนโรงเรียนพิชัย ให้มีพฤติกรรม ความคิด ค่านิยม และคุณลักษณะที่สะท้อนความเป็นตัวตนของนักเรียนและสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน 40 พฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

1. คุณธรรมด้านความพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรู้จักใช้ทรัพยากร เวลา และสิ่งของอย่างคุ้มค่า มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต ควบคู่กับการมีความรู้และคุณธรรมประกอบด้วย 10 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ (1) ใช้ทรัพยากรและวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนอย่างประหยัดและคุ้มค่า (2) ใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินส่วนตัวอย่างเหมาะสม ไม่ฟุ่มเฟือย (3) วางแผนการใช้เวลาในการเรียน และการทำกิจกรรมอย่างเหมาะสม (4) ตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยเหตุผล คำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น (5) มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน (6) รู้จักอดออมและเห็นคุณค่าของทรัพยากร (7) ช่วยเหลือ แบ่งปัน และใช้ทรัพยากรร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม (8) ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปัญหาด้อย่างเหมาะสม (9) แสดงความซื่อสัตย์สุจริตในการเรียนและการดำเนินชีวิต (10) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

2. คุณธรรมด้านความกล้าหาญ หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงความกล้าในการคิด การตัดสินใจ การแสดงความคิดเห็น และการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ ประกอบด้วย 10 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ (1) กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และมีเหตุผล (2) กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องแม้ไม่มีผู้ควบคุม (3) กล้ายอมรับความผิดพลาดของตนเองและพร้อมปรับปรุงแก้ไข (4) กล้าตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลและคุณธรรม (5) กล้าเผชิญปัญหาและอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ (6) กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมโดยเคารพสิทธิของผู้อื่น (7) กล้าปฏิเสธการกระทำที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม (8) กล้ารับผิดชอบต่อผลของการกระทำของตนเอง (9) กล้าเป็นผู้นำหรืออาสาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อส่วนรวม (10) กล้าเสนอแนวคิดใหม่หรือสร้างสรรค์วิธีการแก้ปัญหา

3. คุณธรรมด้านความเสียสละ หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตสาธารณะ พร้อมอุทิศเวลา แรงกาย แรงใจ และความสามารถในการช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวมด้วยความสมัครใจ ประกอบด้วย 10 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ (1) อาสาช่วยเหลืองานส่วนรวมโดยไม่ต้องร้องขอ (2) เสียสละเวลาเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนหรือชุมชน (3) ช่วยเหลือเพื่อน ครู และผู้อื่นเมื่อประสบปัญหา (4) แบ่งปันสิ่งของ ความรู้ หรือโอกาสให้ผู้อื่นอย่างเต็มที่ (5) คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน (6) ร่วมมือในการทำงานกลุ่มและรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (7) ดูแลรักษาทรัพย์สินสาธารณะและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน (8) เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาและกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ (9) แสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจต่อผู้อื่น (10) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

4. คุณธรรมด้านความกตัญญู หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการรู้คุณ ระลึกถึงคุณค่า และตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณ ได้แก่ บิดามารดา ครูอาจารย์ โรงเรียน ชุมชน และสังคม ประกอบด้วย 10 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ (1) แสดงความเคารพและมีมารยาทที่เหมาะสมต่อบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ (2) ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเพื่อเป็นการตอบแทนพระคุณของผู้ปกครองและครู (3) ปฏิบัติตามคำแนะนำและคำสั่งสอนของผู้มีพระคุณ (4) แสดงความขอบคุณและระลึกถึงผู้ที่ให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนตนเอง (5) ดูแลรักษาทรัพย์สินและสิ่งของที่ผู้อื่นมอบให้หรือของส่วนรวมอย่างเหมาะสม (6) ช่วยเหลือและตอบแทนผู้มีพระคุณตามโอกาสที่เหมาะสม (7) ประพฤติตนเป็นคนดี สร้างชื่อเสียงที่ดีให้แก่ครอบครัวและโรงเรียน (8) มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง เพื่อไม่ให้ผู้อื่นเดือดร้อน (9) ร่วมกิจกรรมที่แสดงถึงการตอบแทนคุณโรงเรียน ชุมชน และสังคม (10) แสดงออกถึงความรัก ความผูกพัน และความหวังดีต่อผู้มีพระคุณ

ส่วนที่ 3

แนวทางการดำเนินงานตามกระบวนการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนทั้ง 5 ขั้นตอนให้เกิดผลในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการดำเนินงาน (P – Planning) ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน ผู้บริหารและคณะทำงานร่วมกันศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ทั้งด้านนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย จุดเน้น อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของโรงเรียน รวมทั้งศึกษาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียน โดยเฉพาะทุนทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ บุคคลสำคัญ ประเพณี และวิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่ ทั้งนี้ โรงเรียนพิชัยมีทุนทางอัตลักษณ์ที่สำคัญ ได้แก่ ความพอเพียง ความกล้าหาญ ความเสียสละ และความกตัญญู ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นฐานในการออกแบบกิจกรรม Soft Power ให้สอดคล้องกับบริบทและความเป็นตัวตนของ “ลูกพิชัย”

1.2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นของนักเรียน ดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการรับรู้ ความเข้าใจ ความภาคภูมิใจ และพฤติกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ของนักเรียน รวมทั้งศึกษาปัญหา อุปสรรค จุดแข็ง และโอกาสในการพัฒนา โดยอาจใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกตพฤติกรรม และการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้จะช่วยให้โรงเรียนทราบว่านักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของโรงเรียนมากน้อยเพียงใด มีคุณลักษณะด้านความพอเพียง ความกล้าหาญ ความเสียสละ และความกตัญญูปรากฏในระดับใด และควรพัฒนาในด้านใดเป็นพิเศษ

1.3 วิเคราะห์และกำหนดทุน Soft Power ของโรงเรียน แต่งตั้งคณะทำงานร่วมกันสำรวจและคัดเลือกทุนที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็น Soft Power ของโรงเรียน โดยพิจารณาทั้งทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางประวัติศาสตร์ ทุนทางภูมิปัญญา ทุนด้านคุณธรรม ทุนด้านศิลปะและความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงจุดเด่นของนักเรียนและบุคลากร แล้วนำมาจัดกลุ่มและกำหนดแนวทางการนำไปใช้ ตัวอย่างเช่น เรื่องราวของ พระยาพิชัยดาบหัก สามารถนำมาสร้างเป็นฐานการเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์ คุณธรรม ความกล้าหาญ และความเสียสละ ตลอดจนต่อยอดเป็นสื่อ กิจกรรม ผลงานสร้างสรรค์ หรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้ผลิตและถ่ายทอดด้วยตนเอง

1.4 กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการขับเคลื่อน Soft Power ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน และภาคีเครือข่ายร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน โดยมุ่งให้ Soft Power เป็นเครื่องมือในการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียน ไม่ใช่เพียงการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์โรงเรียน แต่เป็นกระบวนการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป้าหมายควรครอบคลุมทั้ง ความรู้ ความเข้าใจ ค่านิยม เจตคติ พฤติกรรม ทักษะการสร้างสรรค์ และความสามารถในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยมีเป้าหมายปลายทางคือให้นักเรียนสามารถแสดงออกถึงอัตลักษณ์ “ลูกพิชัย” ได้อย่างเป็นธรรมชาติและเกิดจากการตระหนักรู้ภายใน

1.5 กำหนดกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน นำผลการวิเคราะห์บริบทและข้อมูลความต้องการจำเป็นมากำหนดกลยุทธ์การขับเคลื่อน Soft Power โดยอาจกำหนดแนวทางสำคัญ ได้แก่ การพัฒนาครูและบุคลากร การบูรณาการ Soft Power กับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียน การใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างเครือข่ายกับผู้ปกครองและชุมชน และการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงาน ทั้งนี้ ควรเน้นให้นักเรียนมีบทบาทเป็น ผู้สร้างสรรค์ (Creator) และ ผู้ถ่ายทอด (Communicator) มากกว่าการเป็นเพียงผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1.6 จัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อน Soft Power จัดทำแผนปฏิบัติการที่มีรายละเอียดชัดเจน ประกอบด้วย โครงการหรือกิจกรรม วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา งบประมาณ ทรัพยากรที่ใช้ วิธีดำเนินงาน ตัวชี้วัดความสำเร็จ และวิธีการติดตามประเมินผล โดยกำหนดกิจกรรมให้ครอบคลุมการพัฒนาอัตลักษณ์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความพอเพียง ความกล้าหาญ ความเสียสละ และความกตัญญู และควรเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ในชั้นเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมของโรงเรียน และกิจกรรมร่วมกับชุมชน

1.7 กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กำหนดบทบาทของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และภาคีเครือข่ายอย่างชัดเจน ผู้บริหารทำหน้าที่กำหนดนโยบาย สนับสนุนทรัพยากร และสร้างระบบบริหารจัดการ ครูทำหน้าที่ออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีบทบาทในการคิด ออกแบบ ลงมือปฏิบัติ และสร้างสรรค์ผลงาน ส่วนผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอกทำหน้าที่สนับสนุนองค์ความรู้ แหล่งเรียนรู้ วิทยากร และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วม

1.8 กำหนดทรัพยากรและระบบสนับสนุน วางแผนการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีดิจิทัล สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และเครือข่ายความร่วมมือ พร้อมทั้งกำหนดระบบสนับสนุนให้ครูและนักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงาน Soft Power ได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีในการออกแบบสื่อ การผลิตคลิป วิดีโอ การเล่าเรื่อง การประชาสัมพันธ์ และการเผยแพร่ผลงานของนักเรียน

1.9 กำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ความสำเร็จ กำหนดตัวชี้วัดทั้งด้านกระบวนการและผลลัพธ์ เช่น ระดับการมีส่วนร่วมของครูและนักเรียน จำนวนและคุณภาพของกิจกรรม Soft Power จำนวนผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียน ระดับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ ระดับความภาคภูมิใจในความเป็น “ลูกพิชัย” และพฤติกรรมที่สะท้อนความพอเพียง ความกล้าหาญ ความเสียสละ และ

ความกตัญญู ทั้งนี้ ตัวชี้วัดควรสามารถตรวจสอบและสะท้อนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.10 สร้างความเข้าใจร่วมและประกาศแผนการดำเนินงาน เมื่อจัดทำแผนแล้ว ผู้บริหารควรสื่อสารและสร้างความเข้าใจแก่ครู บุคลากร นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้เห็นความสำคัญ เป้าหมาย และประโยชน์ของการขับเคลื่อน Soft Power รวมทั้งเปิดโอกาสให้แต่ละฝ่ายเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะก่อนนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน และทำให้การดำเนินงานได้รับความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน (E – Execution)

การดำเนินงาน (E – Execution) เป็นขั้นตอนสำคัญในการนำแผนการขับเคลื่อน Soft Power ที่กำหนดไว้ในขั้นการวางแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยมุ่งให้ผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามบทบาทและความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ การดำเนินงานเน้นการนำทุนทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม คุณธรรม ภูมิปัญญา และอัตลักษณ์ของโรงเรียนพิชัยมาสร้างเป็นประสบการณ์การเรียนรู้และกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความภาคภูมิใจ และสามารถแสดงออกถึงอัตลักษณ์ “พอเพียง กล้าหาญ เสียสละ กตัญญู” ผ่านการปฏิบัติจริง การดำเนินงานในขั้น E – Execution สามารถกำหนดรายละเอียดได้ดังนี้

2.1 สื่อสารนโยบายและสร้างความเข้าใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารนโยบาย เป้าหมาย และแนวทางการขับเคลื่อน Soft Power ให้ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และภาคีเครือข่ายได้รับทราบและเข้าใจตรงกัน โดยชี้ให้เห็นว่า Soft Power ของโรงเรียนมิได้หมายถึงการประชาสัมพันธ์หรือการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพียงอย่างเดียว แต่เป็นกระบวนการนำจุดเด่น คุณค่า และทุนทางวัฒนธรรมของโรงเรียนและท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย ได้แก่ ความพอเพียง ความกล้าหาญ ความเสียสละ และความกตัญญู ให้ทุกฝ่ายเห็นความหมาย และแนวทางการนำไปปฏิบัติ เพื่อให้อัตลักษณ์ดังกล่าวปรากฏในพฤติกรรมจริงของนักเรียน ไม่ใช่เป็นเพียงข้อความที่ปรากฏอยู่ในเอกสารหรือป้ายประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน

2.2 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้และความสามารถในการขับเคลื่อน Soft Power ดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด Soft Power การพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ การบูรณาการทุนทางวัฒนธรรมกับหลักสูตร และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างสื่อและเผยแพร่ผลงาน โดยอาจดำเนินการในรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การศึกษาดูงาน และการนิเทศภายใน ครูควรสามารถออกแบบกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เช่น การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การเรียนรู้เรื่องพระยาพิชัยดาบหัก การเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน การสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน การสร้างสื่อดิจิทัล และการนำเสนอเรื่องราวของท้องถิ่นในรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน

2.3 บูรณาการ Soft Power กับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ครูนำแนวคิด Soft Power ไปบูรณาการกับหลักสูตรสถานศึกษาและรายวิชาต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงเนื้อหากับบริบทของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น รายวิชาสังคมศึกษาอาจจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์พระยาพิชัยดาบหัก รายวิชาภาษาไทยให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าและเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่น รายวิชาศิลปะให้นักเรียนออกแบบผลงานจากอัตลักษณ์ท้องถิ่น และรายวิชาเทคโนโลยีให้นักเรียนผลิตสื่อดิจิทัลเพื่อเผยแพร่เรื่องราวของโรงเรียนและชุมชนการจัดการเรียนรู้ควรเน้นให้นักเรียนเป็นผู้ ค้นคว้า คิด วิเคราะห์ ออกแบบ สร้างสรรค์ ลงมือปฏิบัติ และถ่ายทอด มากกว่าการรับความรู้จากครูเพียงฝ่ายเดียว เพื่อให้นักเรียนสามารถเปลี่ยนทุนทางวัฒนธรรมให้เป็นผลงานและประสบการณ์ที่มีความหมายต่อตนเอง

2.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมอัตลักษณ์ของนักเรียน ดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ทั้ง 4 ด้านอย่างต่อเนื่อง โดยออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัย ความสนใจ และบริบทของนักเรียน เช่น ความพอเพียง ส่งเสริมกิจกรรมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การออม การจัดการขยะ การเกษตรเพื่อการเรียนรู้ และการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงความกล้าหาญ ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิด กล้าพูด กล้าทำสิ่งที่ถูกต้อง กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ และกล้าเผชิญปัญหาอย่างมีเหตุผลความเสียสละ ส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสา การช่วยเหลือผู้อื่น การบำเพ็ญประโยชน์ และการทำงานเพื่อส่วนรวมความกตัญญู ส่งเสริมการแสดงความรักและตอบแทนบุญคุณผู้มีพระคุณ ครอบครัว ครู โรงเรียน ชุมชน และผู้ที่ทำประโยชน์ต่อสังคม

กิจกรรมดังกล่าวควรเน้นการปฏิบัติจริงและการสะท้อนผลการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับการพัฒนาตนเอง

2.5 นำทุนทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของท้องถิ่นมาสร้างสรรค์เป็น Soft Power โรงเรียนนำทุนทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นของพื้นที่มาพัฒนาเป็นสื่อ กิจกรรม และผลงานสร้างสรรค์ โดยเฉพาะเรื่องราวของ พระยาพิชัยดาบหัก ซึ่งสามารถนำมาเชื่อมโยงกับคุณค่าด้านความกล้าหาญ ความเสียสละ ความจงรักภักดี และความกตัญญู แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนตีความและถ่ายทอดเรื่องราวดังกล่าวผ่านรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การแสดงละคร การผลิตคลิปวิดีโอ การทำสารคดีสั้น การสร้างอินโฟกราฟิก การออกแบบผลิตภัณฑ์ การสร้างนิทรรศการ และการนำเสนอผ่านสื่อสังคมออนไลน์

กระบวนการดังกล่าวจะช่วยเปลี่ยนทุนทางวัฒนธรรมจาก “สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น” ให้กลายเป็น “ประสบการณ์การเรียนรู้และผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียน” ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อน Soft Power ในสถานศึกษา

2.6 ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้สร้างสรรค์และถ่ายทอด Soft Power เปิดโอกาสให้นักเรียนมีบทบาทตั้งแต่การกำหนดประเด็น การศึกษาค้นคว้า การออกแบบ การผลิตผลงาน ไปจนถึงการเผยแพร่ โดยจัดกิจกรรมในลักษณะโครงงานหรือกิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น “หนึ่งห้องเรียน หนึ่ง Soft Power” หรือ “หนึ่งนักเรียน หนึ่งผลงานอัตลักษณ์ลูกพิชัย” เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาสร้างผลงานที่สะท้อนความเป็นโรงเรียนพิชัย

การดำเนินงานควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี และการแก้ปัญหา ซึ่งนอกจากจะช่วยพัฒนาอัตลักษณ์แล้ว ยังช่วยพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนไปพร้อมกัน

2.7 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก โรงเรียนประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน ปรากฏท้องถิ่น ศิษย์เก่า หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน เพื่อร่วมสนับสนุนการขับเคลื่อน Soft Power โดยเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความรู้ เป็นวิทยากร สนับสนุนแหล่งเรียนรู้ ทรัพยากร งบประมาณ และช่องทางการเผยแพร่ผลงานของนักเรียน

การมีส่วนร่วมของชุมชนจะช่วยให้นักเรียนเห็นว่าอัตลักษณ์ของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และบริบทของชุมชน และทำให้การพัฒนาอัตลักษณ์เกิดขึ้นทั้งในโรงเรียน ครอบครัว และสังคม

2.8 ใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลในการเผยแพร่ Soft Power ส่งเสริมให้นักเรียนและครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและเผยแพร่อัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยผลิตสื่อในรูปแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น คลิปวิดีโอ TikTok/Short Video อินโฟกราฟิก พอดแคสต์ เว็บไซต์ นิทรรศการดิจิทัล และสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียน ทั้งนี้ ควรเน้นการสร้างเนื้อหาที่มีคุณค่า มีความถูกต้อง สร้างสรรค์ และสะท้อนตัวตนของ “ลูกพิชัย” อย่างเหมาะสม

2.9 จัดเวทีนำเสนอและเผยแพร่ผลงานของนักเรียน จัดเวทีให้ผู้เรียนได้นำเสนอผลงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น นิทรรศการ วันสำคัญของโรงเรียน เวทีชุมชน การประกวด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ การนำเสนอผลงานจะช่วยให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและผลงาน ได้รับประสบการณ์ในการสื่อสารกับผู้อื่น และเห็นคุณค่าของอัตลักษณ์ของโรงเรียนและท้องถิ่น

2.10 ส่งเสริมระบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ร่วมกัน ในการดำเนินงานผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ ปฏิบัติ และแก้ไขปัญหา โดยใช้กระบวนการประชุม การทำงานเป็นทีม PLC และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู นักเรียน และภาคีเครือข่าย ทั้งนี้ ผู้บริหารควรทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากร และสร้างแรงจูงใจ มากกว่าการสั่งการเพียงฝ่ายเดียว

ขั้นตอนที่ 3 การควบคุมและกำกับติดตาม (C – Control and Monitoring)

การควบคุมและกำกับติดตาม (C – Control and Monitoring) เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน เป้าหมาย และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ โดยมุ่งติดตามความก้าวหน้า ตรวจสอบคุณภาพของการดำเนินงาน ค้นหาปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนให้คำแนะนำและสนับสนุนแก่ผู้รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง การควบคุมและกำกับติดตามควรดำเนินการในลักษณะ “ติดตามเพื่อพัฒนา ไม่ใช่ติดตามเพื่อจับผิด” โดยใช้ข้อมูลจริงเป็นฐานในการตัดสินใจ และเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการดำเนินงานในขั้น C – Control and Monitoring สามารถกำหนดรายละเอียดได้ดังนี้

3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามการขับเคลื่อน Soft Power ผู้บริหารสถานศึกษา จัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานกำกับติดตามการขับเคลื่อน Soft Power โดยประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน และผู้แทนจากภาคีเครือข่ายตามความเหมาะสม พร้อมกำหนด บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอย่างชัดเจน เช่น การติดตามความก้าวหน้า ตรวจสอบการ ดำเนินงาน ให้คำปรึกษา สนับสนุนการแก้ไขปัญหา และรายงานผลต่อผู้บริหารสถานศึกษาการ กำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนจะช่วยให้การติดตามมีความต่อเนื่องและสามารถระบุได้ว่ากิจกรรมหรือ โครงการแต่ละส่วนมีความก้าวหน้าเพียงใด รวมถึงสามารถให้ความช่วยเหลือได้ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้น

3.2 กำหนดระบบและแผนการกำกับติดตาม กำหนดปฏิทินและวิธีการกำกับติดตามให้ สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ โดยอาจแบ่งการติดตามออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ การติดตามก่อน ดำเนินงาน ตรวจสอบความพร้อมของบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ และแผน กิจกรรมการติดตามระหว่างดำเนินงาน ตรวจสอบความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค การมีส่วนร่วม และ คุณภาพของกิจกรรม การติดตามหลังดำเนินงาน ตรวจสอบผลผลิต ผลลัพธ์ และการเปลี่ยนแปลง ด้านอัตลักษณ์ของนักเรียน รวมทั้งสรุปบทเรียนเพื่อใช้ในการพัฒนาครั้งต่อไป

ทั้งนี้ ควรกำหนดช่วงเวลาการติดตามอย่างชัดเจน เช่น รายเดือน รายภาคเรียน หรือเมื่อ สิ้นสุดกิจกรรมสำคัญ เพื่อให้สามารถติดตามความก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่อง

3.3 ติดตามการดำเนินงานตามแผน คณะกรรมการกำกับติดตามตรวจสอบว่ากิจกรรม ต่าง ๆ ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งด้านระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ งบประมาณ กิจกรรม และกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้เครื่องมือ เช่น แบบติดตาม แบบรายงานความก้าวหน้า แบบตรวจสอบ รายการ (Checklist) และแบบบันทึกการดำเนินงาน หากพบว่ากิจกรรมใดไม่เป็นไปตามแผน ควร วิเคราะห์สาเหตุและกำหนดแนวทางแก้ไขร่วมกับผู้รับผิดชอบทันที โดยไม่ควรรอจนสิ้นสุดโครงการ เพราะการติดตามที่มีประสิทธิภาพควรสามารถทำหน้าที่เป็นระบบเตือนภัยล่วงหน้าและช่วยป้องกัน ไม่ให้ปัญหาขยายตัว

3.4 กำกับคุณภาพกิจกรรม Soft Power ตรวจสอบคุณภาพของกิจกรรมว่าเป็นไปตาม หลักการและเป้าหมายของการพัฒนาอัตลักษณ์หรือไม่ โดยพิจารณาว่ากิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียน มีส่วนร่วมจริงหรือไม่ นักเรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติหรือไม่ และกิจกรรมสามารถเชื่อมโยงกับอัต ลักษณ์ ความพอเพียง ความกล้าหาญ ความเสียสละ และความกตัญญู ได้อย่างชัดเจนหรือไม่

นอกจากนี้ ควรพิจารณาว่ากิจกรรมสามารถนำทุนทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และบริบทของโรงเรียนพิชัยมาพัฒนาเป็น Soft Power ได้อย่างสร้างสรรค์เพียงใด และกิจกรรมมี ความเหมาะสมกับวัย ความสนใจ และบริบทของนักเรียนหรือไม่

3.5 นิเทศและให้คำปรึกษาแก่ครูและผู้รับผิดชอบ ผู้บริหารหรือคณะกรรมการดำเนินการ นิเทศ ติดตาม และให้คำปรึกษาแก่ครูและบุคลากรที่รับผิดชอบกิจกรรม โดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย เช่น การนิเทศในชั้นเรียน การเยี่ยมชมกิจกรรม การประชุมสะท้อนผล การให้คำปรึกษารายบุคคล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน PLC

การนิเทศควรเน้นการให้ข้อเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์ โดยช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน และช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน ตลอดจนส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีในการขับเคลื่อน Soft Power

3.6 ติดตามการมีส่วนร่วมของนักเรียน ติดตามว่านักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาทั้งด้านการเข้าร่วม การแสดงความคิดเห็น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การลงมือปฏิบัติ การสร้างผลงาน และการนำเสนอผลงาน ไม่ควรพิจารณาเพียงจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมเท่านั้น แต่ควรพิจารณาคุณภาพของการมีส่วนร่วมด้วย โดยเฉพาะการส่งเสริมให้นักเรียนเป็น ผู้สร้างสรรค์ Soft Power (Soft Power Creator) และเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวของโรงเรียนและท้องถิ่นด้วยตนเอง เพราะจะช่วยให้ นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของอัตลักษณ์และเกิดความภาคภูมิใจในความเป็น “ลูกศิษย์”

3.7 ติดตามพฤติกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ของนักเรียน

ดำเนินการติดตามการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนจากกิจกรรมที่ดำเนินการ โดยพิจารณาพฤติกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

ความพอเพียง — รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีเหตุผล และดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม

ความกล้าหาญ — กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง และกล้าเผชิญปัญหา

ความเสียสละ — มีจิตสาธารณะ ช่วยเหลือผู้อื่น และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

ความกตัญญู — รู้คุณและแสดงออกถึงการเคารพและตอบแทนผู้มีพระคุณ โรงเรียน ชุมชน และสังคม

การติดตามอาจใช้แบบประเมินพฤติกรรม แบบสังเกต แบบประเมินตนเอง แบบประเมินโดยครู แบบประเมินโดยเพื่อน และการรวบรวมหลักฐานจากผลงานหรือกิจกรรมของนักเรียน

3.8 ตรวจสอบและติดตามผลงาน Soft Power ติดตามคุณภาพและความก้าวหน้าของผลงานที่นักเรียนสร้างขึ้น เช่น สื่อดิจิทัล คลิปวิดีโอ นิทรรศการ ผลิตภัณฑ์ งานศิลปะ การแสดง โครงงาน หรือกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณาที่ครอบคลุม ความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความถูกต้อง ความเหมาะสม คุณค่าต่อชุมชน และศักยภาพในการเผยแพร่

การติดตามลักษณะนี้ช่วยให้โรงเรียนสามารถคัดเลือกผลงานที่มีคุณภาพเพื่อนำไปพัฒนาต่อยอดและเผยแพร่ในระดับโรงเรียน ชุมชน จังหวัด หรือช่องทางดิจิทัล

3.9 เก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบ

จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงาน เช่น จำนวนกิจกรรม จำนวนผู้เข้าร่วม ผลงานของนักเรียน ผลการประเมินอัตลักษณ์ ความพึงพอใจ ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงข้อมูลจากผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่าย แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ

ข้อมูลดังกล่าวควรจัดเก็บอย่างเป็นระบบและสามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่างช่วงเวลาได้ เพื่อให้โรงเรียนเห็นพัฒนาการของนักเรียนและประสิทธิผลของการขับเคลื่อน Soft Power อย่างชัดเจน

3.10 ประชุมสะท้อนผลและแก้ไขปัญหาร่วมกัน

เมื่อได้ข้อมูลจากการติดตามแล้ว คณะทำงานควรจัดประชุมเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน โดยพิจารณาว่า อะไรดำเนินการได้ดี อะไรยังเป็นปัญหา เพราะเหตุใด และควรปรับปรุงอย่างไร เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องสะท้อนความคิดเห็นและเสนอแนวทางแก้ไข

การสะท้อนผลควรมุ่งสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน โดยนำทั้งความสำเร็จและข้อผิดพลาดมาเป็นบทเรียนสำหรับการพัฒนาการดำเนินงานในครั้งต่อไป

3.11 รายงานผลการกำกับติดตามต่อผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง

ผู้รับผิดชอบจัดทำรายงานความก้าวหน้าและผลการกำกับติดตามเสนอผู้บริหารสถานศึกษา โดยรายงานควรประกอบด้วย ผลการดำเนินงานตามแผน ผลสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรค ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จ และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง จากนั้นสื่อสารผลการดำเนินงานให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายได้รับทราบตามความเหมาะสม

3.12 ปรับปรุงการดำเนินงานระหว่างทาง

เมื่อพบปัญหาหรือกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการตามแผนได้ คณะทำงานร่วมกันกำหนดมาตรการปรับปรุง เช่น ปรับรูปแบบกิจกรรม ปรับระยะเวลา เพิ่มทรัพยากร พัฒนาครูเพิ่มเติม เปลี่ยนวิธีการสื่อสาร หรือสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพิ่มเติม โดยยึดเป้าหมายการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล (E – Evaluation)

การประเมินผล (E – Evaluation) เป็นขั้นตอนสำคัญของกระบวนการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ซึ่งเป็นกระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ และตัดสินคุณค่าของผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ โดยมุ่งพิจารณาทั้ง ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ครู สถานศึกษา ผลงาน Soft Power และเครือข่ายความร่วมมือ การประเมินมิได้มุ่งเพียงการตรวจสอบว่ากิจกรรมดำเนินการครบถ้วนหรือไม่ แต่ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจริงและคุณค่าที่เกิดจากการขับเคลื่อน Soft Power ต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียน การดำเนินงานในขั้น E – Evaluation สามารถกำหนดรายละเอียดได้ดังนี้

4.1 กำหนดกรอบและเกณฑ์การประเมินผล กำหนดกรอบการประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารการขับเคลื่อน Soft Power และอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยกำหนดประเด็น ตัวชี้วัด เครื่องมือ เกณฑ์การประเมิน และผู้ประเมินให้ชัดเจนตั้งแต่เริ่มดำเนินการ กรอบการประเมินควรครอบคลุมอย่างน้อย 4 ระดับ ได้แก่

ระดับกระบวนการ พิจารณาความครบถ้วนและคุณภาพของการดำเนินงานตามแผน

ระดับผลผลิต พิจารณากิจกรรม ผลงาน และนวัตกรรม Soft Power ที่เกิดขึ้น

ระดับผลลัพธ์ พิจารณาการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ เจตคติ คุณลักษณะ และพฤติกรรมของนักเรียน

ระดับผลกระทบ พิจารณาคูณค่าที่เกิดขึ้นต่อโรงเรียน ชุมชน และการสร้างภาพลักษณ์หรืออัตลักษณ์ของโรงเรียนพิชัย

4.2 ประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อน Soft Power ประเมินว่าการดำเนินงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยพิจารณาจากเป้าหมายทั้งด้านการพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาครู การสร้างผลงาน และการมีส่วนร่วมของเครือข่าย หากกำหนดเป้าหมายให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของโรงเรียน ก็ต้องมีการเก็บข้อมูลเพื่อแสดงให้เห็นว่านักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจริง

ผลการประเมินควรนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ระดับความสำเร็จตามตัวชี้วัด ระดับความคิดเห็น ระดับความพึงพอใจ หรือระดับพฤติกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์

4.3 ประเมินการเปลี่ยนแปลงด้านอัตลักษณ์ของนักเรียน เป็นการประเมินผลลัพธ์สำคัญที่สุดของรูปแบบ โดยพิจารณาว่านักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงด้านอัตลักษณ์มากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1) ความพอเพียง นักเรียนรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีเหตุผล รู้จักพึ่งพาตนเอง และสามารถนำแนวคิดความพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2) ความกล้าหาญ นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจบนพื้นฐานของความถูกต้อง กล้าลงมือทำ และสามารถเผชิญปัญหาและอุปสรรคอย่างเหมาะสม

3) ความเสียสละ นักเรียนมีจิตสาธารณะ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และพร้อมทำประโยชน์เพื่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

4) ความกตัญญู นักเรียนรู้คุณค่าและแสดงออกถึงการเคารพ ตอบแทน และดูแลผู้มีพระคุณ รวมทั้งเห็นคุณค่าของครอบครัว ครู โรงเรียน ชุมชน และผู้ที่ทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

การประเมินควรพิจารณาจากพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้จริง มิใช่ประเมินเฉพาะความรู้หรือการตอบแบบสอบถามเท่านั้น

4.4 ประเมินความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ Soft Power และอัตลักษณ์ ประเมินความรู้และความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และแนวทางการขับเคลื่อน Soft Power ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และทุนของท้องถิ่นที่นำมาใช้ในการพัฒนาอัตลักษณ์ การประเมินอาจใช้แบบทดสอบก่อนและหลังการดำเนินงาน เพื่อพิจารณาพัฒนาการด้านความรู้ของนักเรียน และใช้ข้อมูลดังกล่าวประกอบการพิจารณาประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้

4.5 ประเมินความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของโรงเรียน ประเมินระดับความภาคภูมิใจของนักเรียนต่อความเป็น “ลูกพิชัย” โดยพิจารณาจากการรับรู้คุณค่าของอัตลักษณ์ ความรู้สึกผูกพันกับโรงเรียน ความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ความต้องการสืบสานคุณค่าของโรงเรียน และความพร้อมในการเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวของโรงเรียนและชุมชน การประเมินในส่วนนี้มีความสำคัญ เพราะ Soft Power จะมีความยั่งยืนเมื่อผู้เรียนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและเห็นคุณค่าของสิ่งที่โรงเรียนต้องการสืบสานและต่อยอด

4.6 ประเมินคุณภาพผลงาน Soft Power ของนักเรียน ประเมินคุณภาพของผลงานที่เกิดจากการดำเนินงาน เช่น สื่อดิจิทัล คลิปวิดีโอ โครงการงาน นิทรรศการ งานศิลปะ การแสดง ผลิตภัณฑ์หรือผลงานสร้างสรรค์อื่น ๆ โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน เช่น ความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของโรงเรียน ความถูกต้องของเนื้อหา ความคิดสร้างสรรค์ ความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย คุณค่าทางวัฒนธรรมและสังคม การใช้เทคโนโลยีและสื่ออย่างเหมาะสม ความสามารถในการสื่อสาร และสร้างความสนใจศักยภาพในการนำไปต่อยอดหรือเผยแพร่

ผลการประเมินจะช่วยให้โรงเรียนสามารถคัดเลือกผลงานที่มีคุณภาพและนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นต้นแบบหรือผลงานของโรงเรียนได้

4.7 ประเมินการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ประเมินระดับการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และภาคีเครือข่าย ทั้งในด้านการวางแผน การดำเนินงาน การสนับสนุนทรัพยากร การจัดกิจกรรม และการเผยแพร่ผลงาน การประเมินจะช่วยให้โรงเรียนทราบว่าภาคีเครือข่ายมีบทบาทและมีส่วนร่วมในระดับใด รวมทั้งช่วยค้นหากลุ่มบุคคลหรือหน่วยงานที่มีศักยภาพในการเข้ามาสนับสนุนการขับเคลื่อน Soft Power ในระยะต่อไป

4.8 ประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประเมินความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายที่มีต่อรูปแบบและกระบวนการดำเนินงาน โดยอาจพิจารณาด้านต่าง ๆ เช่น ความเหมาะสมของกิจกรรม ความชัดเจนของกระบวนการ ความเหมาะสมของระยะเวลา การสนับสนุนของโรงเรียน ประโยชน์ที่ได้รับ และความสามารถในการนำรูปแบบไปใช้จริง ข้อมูลด้านความพึงพอใจจะช่วยสะท้อนมุมมองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงรูปแบบให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

4.9 ประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่าของรูปแบบ

พิจารณาว่าการดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใดเมื่อเปรียบเทียบกับทรัพยากรที่ใช้ โดยพิจารณาทั้งงบประมาณ เวลา บุคลากร วัสดุ และเครือข่ายความร่วมมือ รวมทั้งพิจารณาผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและโรงเรียน

หากกิจกรรมสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น บุคลากร แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ภูมิปัญญา ชุมชน และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่มีคุณค่าโดยใช้งบประมาณอย่างเหมาะสม ย่อมสะท้อนถึงประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของรูปแบบ

4.10 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการประเมิน

นำข้อมูลจากการประเมินทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์และสรุปผล โดยข้อมูลเชิงปริมาณอาจวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หรือการเปรียบเทียบก่อนและหลังดำเนินงานตามความเหมาะสม ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกต และการสะท้อนผล สามารถนำมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อค้นหาประเด็นสำคัญ การใช้ข้อมูลหลายแหล่งจะช่วยให้ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือและสะท้อนผลการดำเนินงานได้รอบด้าน

4.11 สรุปบทเรียนและจัดทำแนวปฏิบัติที่ดี นำผลการประเมินมาวิเคราะห์ว่า กิจกรรมหรือวิธีการใดประสบความสำเร็จ ปัจจัยใดส่งเสริมความสำเร็จ และปัญหาใดควรได้รับการแก้ไข จากนั้นจัดทำเป็นองค์ความรู้หรือ แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียน เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป

ตัวอย่างเช่น หากกิจกรรมที่ให้นักเรียนผลิตสื่อเกี่ยวกับพระยาพิชัยดาบหักสามารถสร้างความภาคภูมิใจและทำให้นักเรียนแสดงออกถึงความกล้าหาญและความเสียสละได้อย่างชัดเจน โรงเรียนสามารถถอดบทเรียนองค์ประกอบสำคัญของกิจกรรมดังกล่าวเพื่อนำไปขยายผลในระดับชั้นหรือกิจกรรมอื่น

4.12 นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินจะต้องถูกนำกลับไปใช้ในการปรับปรุงแผน กลยุทธ์ กิจกรรม และระบบบริหารจัดการ โดยพิจารณาว่าประเด็นใดควร คงไว้ พัฒนา ปรับปรุง หรือต่อยอด เพื่อให้การขับเคลื่อน Soft Power เกิดความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น กระบวนการดังกล่าวจะทำให้การประเมินไม่ได้สิ้นสุดเพียงการจัดทำรายงาน แต่ทำหน้าที่เป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาการดำเนินงานในรอบต่อไป ซึ่งจะเชื่อมโยงกลับไปสู่ ขั้นตอนที่ 5 การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (C – Continuous Improvement)

การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (C – Continuous Improvement) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการขับเคลื่อน Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยนำผลจากการประเมินผลในขั้นตอนที่ 4 มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนา และยกระดับการดำเนินงานให้มีคุณภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขั้นตอนนี้มีลักษณะเป็น วงจรย้อนกลับ (Feedback Loop) กล่าวคือ ผลจากการดำเนินงานและการประเมินไม่ได้สิ้นสุดเมื่อสิ้นสุดโครงการ แต่จะถูกนำกลับมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนและพัฒนาการดำเนินงานในรอบใหม่

หัวใจสำคัญของขั้นตอนนี้ คือ การสร้างวัฒนธรรมการทำงานของโรงเรียนที่มุ่ง “เรียนรู้จากผลการปฏิบัติ ปรับปรุงจากข้อมูล ต่อยอดจากความสำเร็จ และพัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่ง” เพื่อให้การขับเคลื่อน Soft Power สามารถดำรงอยู่เป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารและวัฒนธรรมของโรงเรียน ไม่ขึ้นอยู่กับโครงการหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง การดำเนินงานในขั้น C – Continuous Improvement สามารถกำหนดรายละเอียดได้ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานและข้อมูลย้อนกลับ นำข้อมูลจากการดำเนินงานและผลการประเมินในขั้นตอนที่ผ่านมา ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อค้นหาจุดเด่น จุดที่ควรปรับปรุง ปัญหา อุปสรรค ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นข้อจำกัด โดยพิจารณาทั้งผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ครู สถานศึกษา ผลงาน Soft Power และภาคีเครือข่าย

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ควรครอบคลุมทั้งผลการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียน ได้แก่ ความพอเพียง ความกล้าหาญ ความเสียสละ และความกตัญญู รวมถึงผลการดำเนินงานด้านอื่น เช่น คุณภาพกิจกรรม การมีส่วนร่วม ความพึงพอใจ และคุณภาพของผลงานนักเรียน

5.2 สะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน

จัดกระบวนการสะท้อนผลร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และ ภาครี้อย่าง โดยการใช้การประชุม การสนทนากลุ่ม PLC หรือเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้อง ได้สะท้อนว่า สิ่งใดทำได้ดี สิ่งใดไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ปัญหาเกิดจากอะไร และควรดำเนินการ อย่างไรในครั้งต่อไป

การสะท้อนผลควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีเสียงในการประเมินและเสนอแนะทางพัฒนาด้วย เพราะนักเรียนเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการขับเคลื่อน Soft Power และเป็นผู้ที่สามารถสะท้อน ประสบการณ์จริงจากการเข้าร่วมกิจกรรมได้ดีที่สุด

5.3 ปรับปรุงแผนและกลยุทธ์การขับเคลื่อน Soft Power นำผลการวิเคราะห์และ

ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแผนและกลยุทธ์ให้มีความเหมาะสมมากขึ้น โดยพิจารณาว่ากิจกรรมใดควร ดำเนินการต่อ กิจกรรมใดควรปรับเปลี่ยน กิจกรรมใดควรยุติ และกิจกรรมใดควรพัฒนาเพิ่มเติม การ ปรับแผนควรสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของนักเรียน โรงเรียน ชุมชน เทคโนโลยี และสังคม เพื่อให้ Soft Power ของโรงเรียนพิชัยมีความร่วมสมัยและสามารถตอบสนองความสนใจของนักเรียน ได้อย่างต่อเนื่อง

5.4 พัฒนากิจกรรมและนวัตกรรมให้มีคุณภาพสูงขึ้น นำผลการประเมินมาใช้ในการ

ออกแบบและพัฒนากิจกรรม Soft Power รุ่นต่อไป โดยเน้นการเพิ่มความสร้างสรรค์ ความ หลากหลาย และการมีส่วนร่วมของนักเรียน เช่น จากกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์พระยาพิชัย ดาบหัก อาจพัฒนาต่อยอดไปสู่การสร้างสารคดีสั้น แอนิเมชัน เกมการเรียนรู้ พอดแคสต์ นิทรรศการ ดิจิทัล หรือสื่อสร้างสรรค์อื่น ๆ การพัฒนาในลักษณะนี้จะช่วยให้ทุนทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ของโรงเรียนไม่หยุดอยู่ในรูปแบบเดิม แต่สามารถถูกตีความและสร้างสรรค์ใหม่โดยนักเรียนแต่ละรุ่น

5.5 พัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง นำผลการประเมินสมรรถนะและความต้องการ

ของครูมาใช้ในการกำหนดแนวทางพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้ครูพัฒนาความรู้เกี่ยวกับ Soft Power การจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ การพัฒนาผู้เรียนตามอัตลักษณ์ การผลิตสื่อดิจิทัล และการ ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสรรค์และเผยแพร่ผลงาน ควรส่งเสริมให้ครูแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีผ่าน PLC และจัดเก็บองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ เพื่อให้ความรู้และประสบการณ์ไม่สูญหายเมื่อมีการ เปลี่ยนแปลงบุคลากร

5.6 สร้างและขยายแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) คัดเลือกกิจกรรมหรือรูปแบบการ

ดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จมาถอดบทเรียนและพัฒนาเป็น แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) โดย วิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญ เช่น วัตถุประสงค์ กระบวนการดำเนินงาน ปัจจัยสนับสนุน ผลลัพธ์ และเงื่อนไขแห่งความสำเร็จ

จากนั้นนำแนวปฏิบัติที่ดีไปขยายผลให้ครูหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นนำไปประยุกต์ใช้ รวมถึงสามารถเผยแพร่เป็นองค์ความรู้ของโรงเรียนในระดับเครือข่าย เขตพื้นที่การศึกษา หรือเวที วิชาการตามความเหมาะสม

5.7 ต่อยอดผลงานของนักเรียนสู่การสร้างคุณค่า ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาผลงาน Soft Power จากกิจกรรมเดิมไปสู่ผลงานที่มีคุณค่าและสามารถนำไปใช้จริง เช่น ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ดิจิทัล ผลงานศิลปะ การแสดง หรือสื่อประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน กระบวนการดังกล่าวจะทำให้เห็นนักเรียนเห็นว่าอัตลักษณ์ไม่ได้เป็นเพียงสิ่งที่ต้อง “เรียนรู้” แต่สามารถนำมา “สร้างสรรค์ ต่อยอด และสร้างคุณค่า” ได้ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความภาคภูมิใจและความรู้สึกเป็นเจ้าของอัตลักษณ์ของโรงเรียน

5.8 สร้างระบบเครือข่ายเพื่อความยั่งยืน พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า ประชาชนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง จากเดิมที่อาจเป็นเพียงการเชิญมาเป็นวิทยากรหรือสนับสนุนกิจกรรม ควรพัฒนาไปสู่การเป็น “หุ้นส่วนการพัฒนา” ที่ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน ร่วมประเมินผล และร่วมต่อยอด Soft Power ของโรงเรียน

5.9 จัดระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้และผลงาน Soft Power รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรม ผลงาน นวัตกรรม แนวปฏิบัติที่ดี ภาพถ่าย วิดีโอ สื่อดิจิทัล และผลการประเมินไว้ในระบบสารสนเทศของโรงเรียน เพื่อเป็นคลังความรู้สำหรับครูและนักเรียนรุ่นต่อไป

การจัดเก็บอย่างเป็นระบบจะช่วยให้โรงเรียนสามารถติดตามพัฒนาการของ Soft Power และอัตลักษณ์ของนักเรียนในระยะยาว และสามารถนำข้อมูลเดิมมาใช้ในการประกอบการวางแผนในปีการศึกษาต่อไป

5.10 สร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการพัฒนา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้การพัฒนา Soft Power และอัตลักษณ์ของนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร โดยสร้างค่านิยมร่วมว่า “ทุกคนมีส่วนร่วม ทุกกิจกรรมคือการเรียนรู้ และทุกผลการดำเนินงานนำไปสู่การพัฒนา”

ควรส่งเสริมให้ครูและนักเรียนกล้าคิด กล้าทดลอง กล้าสร้างสรรค์ และเรียนรู้จากความผิดพลาด โดยผู้บริหารทำหน้าที่สนับสนุนทรัพยากร สร้างแรงจูงใจ และเปิดพื้นที่ให้เกิดนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

5.11 ยกระดับอัตลักษณ์ “ลูกพิชัย” ให้เป็นวัฒนธรรมการดำเนินชีวิต การพัฒนาอย่างต่อเนื่องควรมุ่งยกระดับอัตลักษณ์จากการเป็น “กิจกรรม” ไปสู่การเป็น “วิถีปฏิบัติ” ของนักเรียน กล่าวคือ ความพอเพียง ความกล้าหาญ ความเสียสละ และความกตัญญูควรปรากฏอยู่ในการเรียน การทำงาน การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการดำเนินชีวิตประจำวัน เมื่ออัตลักษณ์ดังกล่าวได้รับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง นักเรียนจะเกิดการซึมซับคุณค่าและพัฒนาเป็นคุณลักษณะภายใน ซึ่งมีความมั่นคงมากกว่าการเกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมเพียงครั้งคราว

5.12 นำผลการพัฒนากลับเข้าสู่กระบวนการวางแผนรอบใหม่

เมื่อสิ้นสุดกระบวนการพัฒนา ให้สรุปข้อมูลและบทเรียนทั้งหมด แล้วนำกลับเข้าสู่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (P – Planning) เพื่อกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ และกิจกรรมในรอบต่อไป

ส่วนที่ 4

สื่อและเครื่องมือประกอบการพัฒนา

แบบประเมินอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัย

คำชี้แจง โปรดพิจารณาพฤติกรรมและผลงานของครู แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนน
ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด (5 = ดีเยี่ยม, 4 = ดีมาก, 3 = ดี, 2 = พอใช้, 1 = ปรับปรุง)

ชื่อผู้รับการประเมิน :

ชื่อผู้ประเมิน:

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
คุณธรรมด้านความพอเพียง					
1. ใช้ทรัพยากรและวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนอย่างประหยัดและคุ้มค่า					
2. ใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินส่วนตัวอย่างเหมาะสม ไม่ฟุ่มเฟือย					
3. วางแผนการใช้เวลาในการเรียนและการทำกิจกรรมอย่างเหมาะสม					
4. ตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยเหตุผล คำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น					
5. มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน					
6. รู้จักอดออมและเห็นคุณค่าของทรัพยากร					
7. ช่วยเหลือ แบ่งปัน และใช้ทรัพยากรร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม					
8. ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม					
9. แสดงความซื่อสัตย์สุจริตในการเรียนและการดำเนินชีวิต					
10. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง					
รวม					
รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				

	5	4	3	2	1
คุณธรรมด้านความกล้าหาญ					
1. กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และมีเหตุผล					
2. กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องแม้ไม่มีผู้ควบคุม					
3. กล้ายอมรับความผิดพลาดของตนเองและพร้อมปรับปรุงแก้ไข					
4. กล้าตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลและคุณธรรม					
5. กล้าเผชิญปัญหาและอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ					
6. กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมโดยเคารพสิทธิของผู้อื่น					
7. กล้าปฏิเสธการกระทำที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม					
8. กล้ารับผิดชอบต่อผลของการกระทำของตนเอง					
9. กล้าเป็นผู้นำหรืออาสาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อส่วนรวม					
10. กล้าเสนอแนวคิดใหม่หรือสร้างสรรค์วิธีการแก้ปัญหา					
รวม					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
คุณธรรมด้านความเสียสละ					
1. อาสาช่วยเหลืองานส่วนรวมโดยไม่ต้องร้องขอ					
2. เสียสละเวลาเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนหรือชุมชน					
3. ช่วยเหลือเพื่อน ครู และผู้อื่นเมื่อประสบปัญหา					
4. แบ่งปันสิ่งของ ความรู้ หรือโอกาสให้ผู้อื่นอย่างเต็มใจ					
5. คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน					
6. ร่วมมือในการทำงานกลุ่มและรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
7. ดูแลรักษาทรัพย์สินสาธารณะและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน					
8. เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาและกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ					
9. แสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจต่อผู้อื่น					
10. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
รวม					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
คุณธรรมด้านความกตัญญู					
1. แสดงความเคารพและมีมารยาทที่เหมาะสมต่อบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่					
2. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเพื่อเป็นการตอบแทนพระคุณของผู้ปกครองและครู					
3. ปฏิบัติตามคำแนะนำและคำสั่งสอนของผู้มีพระคุณ					
4. แสดงความขอบคุณและระลึกถึงผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนตนเอง					
5. ดูแลรักษาทรัพย์สินและสิ่งของที่ผู้อื่นมอบให้หรือของส่วนรวมอย่างเหมาะสม					
6. ช่วยเหลือและตอบแทนผู้มีพระคุณตามโอกาสที่เหมาะสม					
7. ประพฤติตนเป็นคนดี สร้างชื่อเสียงที่ดีให้แก่ครอบครัวและโรงเรียน					
8. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเองเพื่อไม่ให้ผู้อื่นเดือดร้อน					
9. ร่วมกิจกรรมที่แสดงถึงการตอบแทนคุณโรงเรียน ชุมชน และสังคม					
10. แสดงออกถึงความรัก ความผูกพัน และความห่วงใยต่อผู้มีพระคุณ					
รวม					

แบบประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาพฤติกรรมและผลงานของครู แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนน
ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด (5 = ดีเยี่ยม, 4 = ดีมาก, 3 = ดี, 2 = พอใช้, 1 = ปรับปรุง)

ชื่อผู้รับการประเมิน (ครูผู้สอน) :

ชื่อผู้ประเมิน:

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิด Soft Power เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนไว้อย่างชัดเจน					
2. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ของโรงเรียนพิจัย					
3. ครูบูรณาการทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอัตลักษณ์ของจังหวัดอุดรธานีในการจัดการเรียนรู้					
4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนเกิด ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์					
5. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง					
6. กิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการสร้างนวัตกรรมจากทุนทางวัฒนธรรม					
7. ครูใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและการทำงานร่วมกัน					
8. กิจกรรมส่งเสริมทักษะการสื่อสาร การนำเสนอ และการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน					
9. ครูใช้สื่อ เทคโนโลยี และสื่อดิจิทัลในการส่งเสริม Soft Power ได้อย่างเหมาะสม					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
10. กิจกรรมการเรียนรู้เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน					
11. ครูส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง					
12. กิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ จิตอาสา และการทำงานเป็นทีม					
13. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกและสร้างสรรค์ผลงานตามความถนัดและศักยภาพของตนเอง					
14. กิจกรรมการเรียนรู้เชื่อมโยงความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น หรือภาคีเครือข่าย					
15. นักเรียนสามารถสร้างผลงานหรือชิ้นงานที่สะท้อนอัตลักษณ์และ Soft Power ของโรงเรียนหรือท้องถิ่น					
16. ครูใช้การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียน					
17. มีการประเมินพัฒนาการของนักเรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะตามเป้าหมายของรูปแบบ					
18. ครูสะท้อนผลการจัดกิจกรรมและนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง					
19. นักเรียนมีพฤติกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ของโรงเรียนพิช้อย่างชัดเจน					
20. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดสมรรถนะและอัตลักษณ์ตามเป้าหมายของการขับเคลื่อน Soft Power					
รวม					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

